

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

21. De 4. & 5. excommunicatione in Bulla Cœnæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

quæ sufficit, etiam si nulla alia sequatur. Aduerte procedere in ista de Pyratibus, qui Christianos expoliant, non de his, qui infideles.

Aliud dubium est, an isti iure antiquo fuerint olim excommunicati: dico cum Silu. loco citato, & cum alijs communiter Doct. quod non, sed erant excommunicandi, vt habetur cap. excommunicationi. de rap. vbi dicitur, excommunicationi subduntur, qui Romanos, aut Christianos nauigio vectos promerogatione, vel alijs honestis causis, capere, aut bonis suis spoliare præsumunt; Quæ excommunicatio ex vna parte limitata est, quam quæ nunc habetur in hac Bulla, quia non complectitur discurrentes tantum, sed eos, qui aliquid ex narratis actionibus faciunt. Ex altera tamen parte latior est, quia complectitur quoscumque Pyratas maritimos, vel fluuiales, vbi cumque deprædentur: non autem solos mare tantum Ecclesiæ discurrentes: complectitur eos, qui deprædantur, spoliantur, &c. nauigantes quocumque modo, & quacumque de causa, etiam non honesta.

Aliud dubium est, an qui in mari versantur, & flumina ingrediuntur, vt alios deprædentur, sint in hac Bulla excommunicati. Respondeo affirmatiuè: nam maritimi Pyratæ decurrunt; non vero, qui solum in fluminibus deprædantur, vt dicit Ang. ver. Pyrata.

Receptatores horum Pyratarum, auxilium dantes eis, aut fauorem, sunt etiam excommunicati. Quæ sunt intelligenda, iuxta dicta in prima excommunicatione. Olim apponebantur dantes consilium, sed modo ablatum est verbum comprehenduntur enim sub auxilio. l. qui seruo. §. plus. Pompo. ff. de furt. Barto. in l. non solum, §. si mandato. numer. 17. ff. de iniur.

*De quarta, & quinta excommunicatione in Bulla
Cæno contenta.*

CAPVT XXI.

Quarta excommunicatio fertur contra eos, qui rapiunt Christianorum naufragantium bona, siue in nauibus existentia, siue ex eisdem ciecta, siue in littore inuenta, cuiuscumque generis bona sint, & in quocumque mari. Nec contra hanc excommunicationem priuilegium, aut con-

suertur

fuetudo, aliquatue, etiam longissimi, & immemorabilis temporis possessio, aliusue pretextus aliquid operatur, quo minus talia bona surripientes, eam contrahant. Aduerte, iure antiquo laram esse excommunicationem contra huiusmodi raptos bonorum naufragantium, cap. excommunicationi. de raptor. non tamen erat reseruata: nunc vero, inter eas, quæ sunt in Bulla Cœnæ, posita est primo à Gregorio XIII. Differt autem hæc ab ea, quæ iure antiquo lata est; hanc enim non statim rapientes talia bona contrahebant, nisi mora non restituendi intercedente: nam in contextu fulminatur contra capientes, nisi ea restituerint: per solam igitur capturam non erant excommunicati, nisi post moram non restituendi, ut ibi notat Panor. immò Ioan. Andr. affirmavit, necessariam esse admonitionem, cuius sententiam merito Panormit. ibi rejicit.

At verò in hanc excommunicationem Cœnæ incidunt surripientes bona sine vlla mora; quicquid dicat Nauar. nam simpliciter lata est contra surripientes, sine vlla conditione (nisi restituerint). Qui ergo surripiunt, excommunicati sunt; & si postea restituant, animo mutato, non propterea desinunt esse excommunicati, donec absoluantur. Cum autem audis surripientes, intellige eos, qui animo non restituendi accipiunt talia bona; qui enim animo reddendi dominis, cum primum noverit, ea capit, non dicitur surripere, nec excommunicatus est.

Quinta excommunicatio comprehendit eos, qui noua pedagagia, seu gabellas in terris suis, præterquam in casibus sibi à iure, seu ex speciali Sedis Apostolicæ licentia permittis imponunt, aut augent; aut imponi, vel augeri prohibita exigunt. In cuius declarationem nonnulla etiam dubia sunt resoluenda.

Primum est, quid per Pedagagia intelligendum sit, Doct. in cap. super quibusdam. de verb. significat. & Summistæ verb. pedagium, aut verb. gabella. aut verb. vectigal. dicunt esse tributum, quod soluitur pro inuectis mercibus; & etiam quod soluitur, pro viâ transitu, quando pontes eriguntur, aut viâ aptantur, ad differentiam guidagij, quod pro ducatu, & viâ securitate soluitur: tamen in hac Bulla vniuersaliter sumitur pro gabella quacunque, quæ imponitur, siue pro inuectione mercium, siue pro venditione, & emptione rerum; siue pro transitu, siue pro ducatu, siue alia de causa;

ob id in nulla à Pio Quinto additum est verbum (gabellas quod ante non apponebatur : & certè videtur aucta excommunicatio: nam ante in sua pura, & particulari significatione verbum pedagij accipiendum videbatur.

Aliud dubium est, qui sint imponentes noua pedagja, quæ sub hac excommunicatione comprehenduntur. Pro intelligentia aduerte, esse posse gabellas iniustas multis ex partibus.

Primò, ex parte personarum, quibus imponuntur: nam personis Ecclesiasticis à Laicis imponi non possunt, vt habetur cap. Clericis. de immu. Eccl. in 6. sine auctoritate Sedis Apostolicæ: qui tamen eas imponunt, absque tali auctoritate, non comprehenduntur præsentis excommunicatione, sed quadam alia, quæ in Bulla inferius continetur; vbi hoc explicabitur.

Secundò, est iniusta ex parte causæ, quia sine vlla, aut sine rationabili causâ imponitur.

Tertiò, ex parte modi, quia modus, & mensura non feruntur: quæ autem sit iusta causâ, & quis modus sit obseruandus, dicemus inferius, dum de ista materia tractauerimus.

Dubium igitur est, an imponentes gabellas quouis modo iniustas, sint excommunicati per Bullam. Angel. enim verbum pedagium §. 5. & Tabien. verbum pedagium, §. 6. tenent, esse excommunicatos per hanc Bullam. At Silu. verbum gabella, §. 5. tener, non omnes esse excommunicatos; sed eos tantum, qui sine auctoritate imponunt, vt statim explicabimus. Et quamuis Silu. non expressè id dicat, tamen ita dicendum est; non enim iniusta pedagja, sed noua imponentes excommunicantur. Vnde ad aliud caput est hoc referendum, nimirum, quando absque auctoritate imponuntur, siue iusta sit causâ, & modus, siue non.

Dices, qui sunt illi, qui habent auctoritatem imponendi pedagja, seu gabellas? Dico, ex cap. super quibusdam, de veterbor. lignifi. esse tria genera personarum, Imperatores, & Reges, non tantum Romanorum Reges, vt quidam dixerunt, sed Reges cuiuscumque, vt ibi explicat Innoc. & Panor. cap. in nouamus, de censibus. Similiter Concilium Generale, sub quo Papa etiam complectitur, vt ibi Doct. dicunt, in terris suis Ciuitates autem, sine Principis sui auctoritate, non possunt, vt habetur Codice, noua vectigalia l. 2. nisi habeant missum Imperium, vt sunt in Italia aliqua, vt notant Panor. & Ioan.

Andr

Andr. in d. cap. super quibusdam. Iure etiam Ciuili hoc etiam de Imperatore statutum est ff. de publica. & vectig. l. vectigalia Præter hos, reliqui Duces, Domini, Principes, qui sub alterius sunt iurisdictione, non possunt imponere hæc pedagia, sine auctoritate prædictorum, & sine ea imponentes, sunt excommunicati in hac Bulla, & iste est sensus huius excommunicationis. Et Pius V, interrogatus de hoc ex parte Regis cuiusdam, ita declarauit.

Aliud dubium est, an absque prædicta auctoritate, vetera augentes, sint excommunicati, quando vetera licita erant. Armil. verb. gabella, § 8. & Rossell. excommunicatione 44. §. 5. tenent, quod non, quia non imponunt noua. Tamen contrarium tenent, Silu. verb. excommunicatio. 7. §. 54. Tabien. ver. pedagium, §. 6. Angel. verb. pedagium, §. 5. Hoc tamen dubium locum habebat in Bullis ante Pium V. iam verò non est dubitandi ratio: nam à tempore Pij additum est illud. *Imposita augenti*, quod adiectum fuit ad tollendas dubitationes, & opinioniones: at quauis adiectum non esset, verè erat etiam prohibitum nam ex alteratione, & augmento resultat nouum tributum, & est noua impositio.

Aliud dubium, qui sint isti exactores, qui excommunicantur. Dico esse ministros; & officiales; qui talia pedagia prohibita, id est, absque auctoritate imposita exigunt, qui sunt etiam excommunicati: vnde illud verbum, *prohibita*. refertur ad pedagia absque auctoritate imposita, vel aucta.

Aliud dubium est, an, qui à sponte soluentibus accipiunt huiusmodi pedagia, vel gabellas, sint excommunicati. Silu. verb. excommun. 7. §. 54 & Nauar. cap. 27. sum. num. 61. dicunt, quod non, quia illi non exigunt, & ita est. Sed aduerse, quod in his, qui Clericis sine auctoritate imponunt, sunt excommunicati exigentes, & accipientes à sponte soluentibus, vt inferius dicemus, cum de his agemus; modo enim tantum loquimur de impositis pedagijs ex defectu auctoritatis tantum imponendi super
Laicas personas.

(.)